

Satasairaala

Kognitiivisen kuormituksen hallinta – esimerkkejä Satasairaalasta

työhyvinvointipäällikkö Katri Mannermaa

29.9.2021

Näyttääkö tutulta?

Ergonomian osa-alueet

Fyysinen ergonomia

- Keskittyy fyysisen toiminnan sopeuttamiseen.
- Huomioi ihmisen anatomiset ja fysiologiset ominaisuudet.
- Ilmenee fyysisen työympäristön, työpisteiden, työvälineiden ja työmenetelmien suunnittelussa.

Kognitiivinen ergonomia

- Keskittyy järjestelmien ja niiden käyttöliittymien sopeuttamiseen.
- Huomioi ihmisen tiedonkäsittelyn ominaispiirteet.
- Ilmenee järjestelmien ja niiden käyttöliittymien (näytöt ja ohjaimet) ja tiedon esittämistapojen suunnittelussa.

Organisatorinen ergonomia

- Keskittyy teknisen järjestelmän ja sosiaalisen järjestelmän yhteensovittamiseen.
- Ilmenee muun muassa henkilöstön, työprosessien, työkokonaisuuksien ja työaikajärjestelyjen suunnittelussa.
- Liittyy tuotannon ja palveluiden kehittämiseen sekä henkilöstön yhteistyön kehittämiseen.

Työterveyslaitos 2018

KOGNITIIVINEN ERGONOMIA = AIVOJEN TIEDONKÄSITTELYKYVYN HUOMIOIVA ERGONOMIA

- **Ymmärretään** ihmisen tapa käsitellä tietoa: kyvyt ja rajoitukset
- **Tunnistetaan** työn kognitiiviset vaatimukset ja aivoja kuormittavat työolosuhteet
- Kognitiivisen ergonomian avulla **suunnitellaan**
  - työkäytännöt
  - työvälineet
  - työympäristösiten että ne ovat mitoitettu ihmisen tiedonkäsittelyn normaalien ominaisuuksien ja rajoitusten mittaisiksi

Satasairaala

Tyypillisimmät kognitiiviset kuormitustekijät Satasairaalassa

1. Keskeytykset

Työssä on jatkuvasti (turhia) häiritseviä keskityksiä, työ sirpaloituu, hypitään tehtävästä toiseen

2. Häiriöt

Työympäristössä on häiritsevää puhehälyä tai kuvamelua; liikkuvat kohteet kaappaavat huomion

3. Tietotulva

Asiaa ja opittavaa tulee paljon, jatkuvasti ja joka taholta

4. Tietojärjestelmäongelmat

Tietojärjestelmät eivät riittävästi sujuvoita työtä vaan luovat tarpeetonta kuormaa: huono opittavuus ja muu käytettävyys, epäyhdenmukaisuus

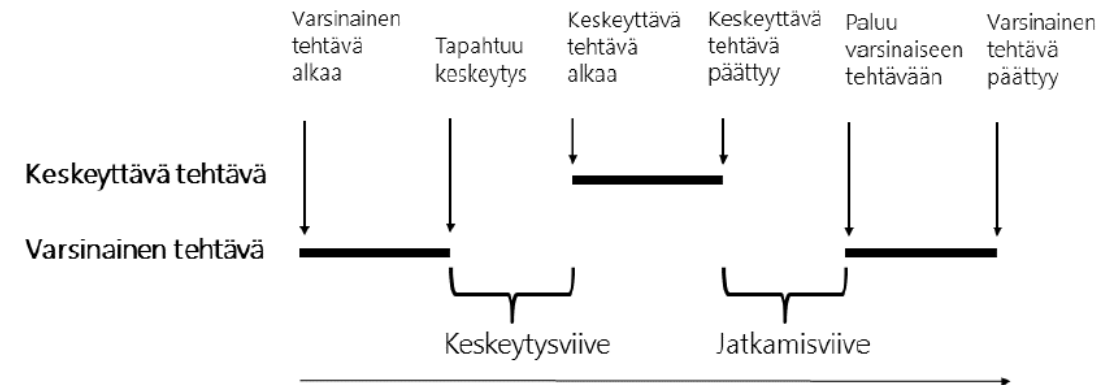
5. Jokin muu sote-alalle tyypillinen tai tulevaisuudessa tärkeä

Monitehtävävaatimukset, nopea reagointi, pakkotahtisuus, digitalisoitumisen mukanaan tuomat uudenlaiset osaamisvaatimukset, miten ja millä termeillä viestitään, kommunikaatiosuositukset esim. lääkemääräyksiin, vaihtelevat asiakkaat/opiskelijat, alan vastuullisuus, toisten ja oma turvallisuus ja terveys, tunnekuormitus, nopea vireyden palauttaminen

Kognitiivinen kuormitus hoitotyössä

- hoitotyön sirpaloituminen on kognitiivisesti kuormittavaa
  - siirtyminen toiseen tehtävään vaatii huomion suuntaamista
  - siirtyminen takaisin potilaan asiaan vaatii muistin päivittämistä
- hoitokäynnin sirpaloituminen synnyttää katkoksia ja keskittymistä työhön
  - keskeytysviiveitä
  - jatkamisviiveitä
- hoitoprosessi sirpaloituminen voi olla yhteydessä turvallisuuteen ja tyytyväisyyteen
  - siirtymien määrän kasvaessa hoidon vaatima kokonaisaika kasvaa
  - siirtymät altistavat virheille
  - potilaan näkökulmasta hoito pitkittyy käynnin aikana tai pilkkoutuu useisiin käynteihin

Kuvio 1. Keskeytyksen anatomia. Muokattu Trafton et al. (2003) mukaan.

Kalakoski 2018

Satasairaala työturvallisuusriskit 9/2021

Riskialueet

Taulukko osoittaa riskien lukumäärät riskialueittain.

Riskialue							Yhteensä
2.1 Psyykkiset kuormitustekijät	4	150	214	142	13	0	523
2.2 Kognitiiviset kuormitustekijät	10	112	129	102	26	0	379
2.3 Sosiaaliset kuormitustekijät	1	39	18	13	2	0	73
2.4 Fyysiset kuormitustekijät, työergonomia	3	91	131	59	7	0	291
2.5 Väkivallan uhka	2	94	124	85	7	0	312
2.6 Fysikaaliset tekijät	5	74	73	28	2	0	182
2.7 Kemialliset tekijät sekä altistuminen karsinogeeneille (sytostaatit yms.) sekä lisääntymisröydteen vaikuttaville tekijöille	2	55	35	24	0	0	116
2.8 Biologiset tekijät	1	74	118	104	7	0	304
2.9 Tapaturman vaaratekijät	0	68	89	27	1	0	185
2.10 Työturvallisuutta tukevat tekijät	3	191	170	72	9	1	446
Yhteensä	31	948	1101	656	74	1	2811

13%
työturvallisuus-
riskeistä
kognitiivisia
kuormitustekijöitä;
iso osa merkittävän
riskin alueella

Lähde: Satasairaala Granite ERS
6.9.2021

Erikoistunut sinuun.

Riski- ja mahdollisuusalueet

Työssä esiintyvien vaarojen ja mahdollisuuksien tunnistamisessa on eroteltu 11 eri osa-aluetta, jotka ovat

- psyykkiset kuormitustekijät
- **kognitiiviset kuormitustekijät**
- sosiaaliset kuormitustekijät
- työergonomia
- tapaturman vaaratekijät
- työväkivallan kuormitustekijät
- fyysiset kuormitustekijät
- biologiset kuormitustekijät
- kemialliset kuormitustekijät
- yleiset turvallisuustekijät
- koronariskin arviointi

Kognitiivinen ergonomia osana työturvallisuusriskien arviointia

- 1. Näköesteet ja näköergonomia** - läpikulkuliikenne, huomiota kaappaavat kohteet, näkösuojat
- 2. Ääniakustiikka ja kuuloergonomia** - puhehäly, meluiset laitteet, kuulosuojat
- 3. Keskeytykset** - pelisäännöt, keskittymistä vaativiin toimiin aikaa/paikka, rytmitys, sähköpostinlukuajat yms.
- 4. Sisäinen kommunikointi ja tavoitettavuus** - viestintäkanavien sopiminen, äänenkäyttö, päällekkäisen viestinnän vähentäminen, tieto vain niille, joita asiat koskee, taulupalavereiden käyttö
- 5. Ohjeistukset (ohjeet, prosessit, työtehtävät yms.)** - selkeät toimintaprosessit, dokumentit yhdessä paikassa, samanlaiset ohjeet
- 6. Muistikuorma (muistin varassa työskentely)** - mielessä olevien asioiden määrä, tarkistuslistojen käyttö, tekstitiedostopohjat yms.
- 7. Monitehtävävaatimukset (useat päällekkäiset työtehtävät)** - priorisointi ja pelisäännöt, kiireelliset tehtävät, työn sujuvuuden tarkastelu
- 8. Päätöksenteko** (ongelmanratkaisutaidot sekä vastuutehtävät ja roolit)
- 9. Osaaminen ja uuden oppiminen** - osaamisvaatimusten tason seuranta, perehdytyksen laatu ja määrä, osaamisen suunnitelmallinen kehittäminen, aikaa ja tukea oppimiselle
- 10. Työvälineet ja tietojärjestelmät** - toimivat ja tarkoituksenmukaiset, helppokäyttöisyys, päällekkäinen tallentaminen, riittävyys

1. Näköesteet ja näköergonomia - läpikulkuliikenne, huomiota kaappaavat kohteet, näkösuojat

Onko työtilassa paljon läpikulkuliikennettä? Onko työtilassa paljon huomiota kaappaavia kohteita? Onko työtilojen väleissä riittävät näkösuojat?	Riskienhallintatoimenpiteet
Yleinen ongelma tiloissa, jossa ei ole sermejä/seiniä, ja joissa työskentelee useita henkilöitä → työntekijä kiinnittää huomiota liikkuviin ihmisiin (tahatonta tarkkaavaisuuden häiriötä) Tarkkaavaisuuden hetkellisiä lipsahduksia pois pääkohteesta aiheutuu herkästi silloin, kun tarkkaavaisuuden kuormitus- tai häiriötekijöiden vuoksi jokin tärkeä asia jää kokonaan havaitsematta tai tulee tulkituksi väärin. Asioita ei pysty hahmottamaan selvästi, mikä hidastaa työskentelyä.	Helpotetaan asioiden huomaamista (visualisointi) ja hallitaan tietotulvaa - lasiseinien muuttaminen "maitolaseiksi osan matkaa" - työpisteiden siirrot rauhallisempiin tiloihin - pelisäännöt monitiloihin - potilaat jaetaan "väreihin" hoidettavuuden mukaan tai tiimin mukaan, näkyy taululla työntekijöille - puhelinliikenne eri huoneeseen missä hoitajat ovat, parantaa keskittymistä - potilastaulujen hankinta

2. Ääniakustiikka ja kuuloergonomia - puhehäly, meluiset laitteet, kuulosuojat

Onko työtilassa paljon puhehälyä? Onko työtilassa äänihälyä aiheuttavia laitteita? Onko työtilojen väleissä riittävät kuulosuojat? Onko yksikössä hiljaisia huoneita, puheluiden puhumiseen, kirjaamiseen tai muuhun keskittymistä vaativaan työhön?	Riskienhallintatoimenpiteet
Yleinen ongelma tiloissa, työskentelee useita henkilöitä → työntekijän keskittyminen häiriintyy jo 45 dB:ssä. Monitiloissa melutasot yleensä jopa 60-70 dB. Tarkkaavaisuuden hetkellisiä lipsahduksia pois pääkohteesta aiheutuu herkästi silloin, kun tarkkaavaisuuden kuormitus- tai häiriötekijöiden vuoksi jokin tärkeä asia jää kokonaan havaitsematta tai tulee tulkituksi väärin.	- työpisteiden siirrot rauhallisempiin tiloihin - akustointi - laitteiden tarkistus (huolto, hiljaisemman laitteen hankinta) - pelisäännöt monitiloihin - puhelinliikenne eri tilaan, kuin missä tehdään keskittymistä vaativaa työtä. - vastamelukuulokkeet

3. Keskeytykset - pelisäännöt, keskittymistä vaativiin toimiin aikaa/paikka, rytmitys, sähköpostinlukuajat yms.

Onko työyhteisössä sovittu keinoja, joiden avulla viestitään muille työntekijöille erityistä keskittymistä vaativista työtehtävistä? Onko työntekijöillä mahdollisuus varata kalenterista aikaa tai sopia etäpäiviä erityistä keskittymistä vaativiin työtehtäviin? Onko työyhteisössä sovittu yhteinen rytmi toistuville tehtäville? Onko työyhteisössä sovittu sähköpostinlukuajoista?	Riskienhallintatoimenpiteet
1. Tehtävät → tehtävien määrä 2. Henkilöt → kollegoiden, asiakkaiden/potilaiden ja yhteistyökumppanien määrä, joiden kanssa työskentelee kasvokkain 3. Työn rakenne → tiimien määrä, projektien määrä, kokousten määrä, yksintyöskentelyyn käytettävä aika, ohjeiden määrä 4. Tietojärjestelmät → tietojärjestelmien määrä, tietojärjestelmien intuitiivisuus, ohjeiden selkeys	Työnkulkujen helpottaminen - standardisoidut työkulut - helppo pääsy tarvittaviin tietoihin - työtehtävien virtaviivaistaminen - elektroniset muistuttajat Johtaminen ja pelisäännöt - sopimukset milloin voi keskeyttää - keskeyttäviä tehtäviä useampi kerralla - tehtävien organisointi niin, että keskeytyksen haitta pieneksi hyödyllisiin kohtiin Koulutukset keskeytysten ja ajan hallintaan Fyysiseen tilaan liittyvä kehittäminen - työskentelyalueet - merkit keskeytysten vähentämiseksi Keskeytyvässä työssä työskentely - kalenterin hallinta - Sähköpostikeskeytykset pois - ilmaise muille, ettei syytä keskeyttää

4. Sisäinen kommunikointi ja tavoitettavuus - viestintäkanavien sopiminen, äänenkäyttö, päällekkäisen viestinnän vähentäminen, tieto vain niille, joita asiat koskee, taulupalavereiden käyttö

Onko työyksikössä sovittu, minkä viestintäkanavien kautta ollaan tavoitettavissa eri tilanteissa? (esim. kasvotusten, puhelimitse, pikaviestimellä, päivän päätteeksi, sähköpostin otsikkokenttään viesti: "ei kiireellistä", lean-taulut) Onko työyhteisössä sovittu säännöt, jotka ovat kaikkien tiedossa, työpisteellä keskusteluun ja muuhun äänenkäyttöön? Onko työyksikössä karsittu päällekkäistä viestintää sopimalla esimerkiksi, että ei-kiireelliset koko organisaatiota koskevat asiat löytyvät Intrasta? Lähetetäänkö vain oleellinen tieto niille työntekijöille ja tiimeille, joita asia koskee? Onko työyksikössä käytössä lean-päivittäisjohtamisen taulu?	Riskienhallintatoimenpiteet
Viestintäkanavien käyttämättömyys (esim. sähköposteja tai intraa ei lueta säännöllisesti) Kovaäänisyys Sähköpostien pelisäännöt ja tiedon suodattamisen ongelmat Raportoinnin ongelmat	Helpotetaan kommunikointia - hiljaiset työskentelyhetket sovittuna - valmiita asiakirjapohjia laaditaan yksikön tarpeisiin - kirjaamisen yhtenäistäminen - Efficia-viestin käyttöönotto - potilaskutsu-järjestelmän kehitys - moniammatillinen keskustelu säännöllisesti, rajapinnoissa suurimmat haasteet - kehitetään raportointikäytäntöjä siten, että suullinen raportointi on tiivis ja sisältää olennaisen ja hiljainen raportti on riittävän selkeästi ja perusteellisesti kirjattu. - sovitaan miten kirjataan muille tiedoksi, miten potilaan tai asian kanssa edetään. - otetaan käyttöön valmiit pohjat ja mallit hoitokertomuksille, kirjeille, saneluille ja muille asiakirjoille. Erikoistunut sinuun.

5. Ohjeistukset (ohjeet, prosessit, työtehtävät yms.) - selkeät toimintaprosessit, dokumentit yhdessä paikassa, samanlaiset ohjeet

	Riskienhallintatoimenpiteet
Onko työyksikön prosessit, toimintaohjeet ja työtehtäväkuvaukset selkeät ja käytössä? Onko edellämainitut dokumentit yhdessä paikassa, helposti löydettävissä ja ylläpidettävissä? Onko työyksikön ohjeet ja työtavat samanlaiset kaikkien osalta?	- ohjeisiin perehtyminen ja opettelu - ohjeiden tallennuspaikat selkeät - ohjeiden vakiointi

6. Muistikuorma (muistin varassa työskentely) - mielessä olevien asioiden määrä, tarkistuslistojen käyttö, tekstitiedostopohjat yms.

	Riskienhallintatoimenpiteet
Joutuuko työtehtäviä tekemään muistin varassa? Onko mielessä pidettävien asioiden määrä työssä kohtuuton? Onko käytössä tarkistuslistoja/sovelluksia, joiden avulla työtehtävien etenemistä on helppo seurata ja hoitaa toistuvia tehtäviä? Onko erilaisia tekstitiedosto- ja laskentapohjia valmiina kaikkien saatavilla? (esim. kirjepohjat, esitykset, tarjoukset, potilastietojärjestelmän mallipohjat)	- liimalaput ja vihot käytössä, kirjataan heti sinne asiat - tarkistuslistat tiettyihin työvaiheisiin - kaikilla samat ohjeet, opetellaan mistä tieto löytyy - kiertokärryn sekä tutkimushuoneiden sisältö ja tavaroiden paikat samat kaikkialla

7. Monitehtävävaatimukset (useat päällekkäiset työtehtävät) - priorisointi ja pelisäännöt, kiireelliset tehtävät, työn sujuvuuden tarkastelu

Satasairaala

	Riskienhallintatoimenpiteet
Onko työyhteisössä sovittu yhteiset käytännöt, jotka helpottavat töiden jäsentämistä ja työtehtävien tärkeysjärjestykseen laittamista? (tavoitteena välttää jatkuvaa tehtävästä toiseen siirtymistä) Onko työyhteisössä sovittu selvästi, miten kiireellisissä ja ennakoimattomissa tilanteissa toimitaan keskeyttäen meneillään oleva tehtävä? Onko työyksikössä tunnistettu työn sujuvuuden ongelmat sopien yhteiset käytännöt niiden selättämiseksi? (mistä työtehtävät tulevat, missä järjestyksessä työtehtävät tehdään, minne valmiit työt siirtyvät)	- pelisäännöt töiden tekemiselle (+oma tekemisen analysointi ja opettelu) - työpäivän huokoisuus painetilanteissa, eli onko valmiiksi jo täytetty pv 100%:sti?

8. Päätöksenteko (ongelmanratkaisutaidot sekä vastuutehtävät ja roolit)

	Riskienhallintatoimenpiteet
Onko työyhteisön vastuualueet ja odotukset selkeät? Onko työyhteisössä riittävästi tietoa ja tukea ongelmanratkaisuun ja päätöksentekoon?	- varmistetaan, että päätöksenteossa tarvittavat tiedot ovat valmiit ja saatavilla ja löytyvät helposti. - luodaan tiiviit ohjeet, joiden avulla tehtävät voi asettaa tärkeysjärjestykseen. - hahmotetaan, missä asioissa ja tilanteissa päätöksenteko ja ajattelu vaatii tavallista enemmän aikaa ja konsultointia. - sovitaan potilaan asian hoitaminen mahdollisimman selkeäksi (yritetään vähentää sirpaleisuutta)

9. Osaaminen ja uuden oppiminen - osaamisvaatimusten tason seuranta, perehdytyksen laatu ja määrä, osaamisen suunnitelmallinen kehittäminen, aikaa ja tukea oppimiselle

Satasairaala

	Riskienhallintatoimenpiteet
Seurataanko työyhteisössä sovittujen osaamisvaatimusten tasoa suunnitelmallisesti? Onko perehdyttäminen riittävää ja tarpeeksi kattavaa? Onko osaamisen (substanssiosaaminen ja kehittämisosaaminen) kehittäminen suunnitelmallista? Millaisia oppimismenetelmiä työyhteisössä käytetään? Onko oppimiselle riittävästi aikaa ja tukea?	-tuodaan esiin, missä tiedoissa ja taidoissa tarvitaan perehdyttämistä ja minkä järjestelmien tai laitteiden käytön osaamista pitää vahvistaa. - liitetään viikkokokouksiin lyhyitä tietoiskuja ja oppimishetkiä, joissa muistutamme ja tarkennamme, millä keinoilla yhteinen työ sujuvoituu. - kehitetään yhdessä työnjakoa siten, että lääkärin ja hoitajien aika saadaan tehokkaasti käytettyä niihin tehtäviin, jotka vaativat juuri heidän asiantuntemustaan.

10. Työvälineet ja tietojärjestelmät - toimivat ja tarkoituksenmukaiset, helppokäyttöisyys, päällekkäinen tallentaminen, riittävyys

	Riskienhallintatoimenpiteet
Onko työyksikön käytössä olevat tietojärjestelmät toimivia ja tarkoituksenmukaisia? Onko tietojärjestelmät helppokäyttöisiä? Täytyykö sama tieto syöttää useaan eri tietojärjestelmään? Onko työyksikön työvälineet toimivia ja tarkoituksenmukaisia? Onko työvälineitä riittävästi?	- tietojärjestelmien osaaminen, vanhojen poisoppiminen - tietojärjestelmien laatu ja vaikutusmahdollisuudet niiden kehittämiseen rajallista - työvälineiden uusinta, tietojärjestelmien opettelu työvälineenä (esim. Excel yms)

Riskienhallintatoimenpiteet

Kognitiivisen ergonomian hallintatoimenpiteet

Keinoja, jolla **muutetaan työtä, työprosesseja, työympäristöä**:

- a) **keinot, joilla helpotetaan...**
- b) **keinot, joilla vähennetään...**

NÄKÖ- JA KUULOHÄIRIÖT

TIETOTULVA

MONITEHTÄVÄVAATIMUKSET

KESKEYTYKSET

KOMMUNIKAATIO

OHJEET; PELISÄÄNNÖT

OSAAMINEN JA OPPIMINEN

Lounais-Suomi

Aluehallintovirasto

Työsuojelun vastuualue

Toimenpiteiden toteutus; työmäärä / työtahti

Erikoistunut sinuun.

Lisätietoa

Aivotyö sujuvaksi - verkkopaketti

Hallitsemme tietotulvaa yhdessä!

Merkitimme ja muokkaamme tämän pohjalta meidän työpaikallamme sopivat aivotyön pelisäännöt.

Sähköposti tulvii

- Harkitsemme hoituisiko asia sujuvamminkin valmiiksi vaikka soittamalla tai lyhyellä palaverilla.
- Otsikoimme viestit sovitulla tavalla, koodilla tai muuten napakasti asia kuvaten.
- Jos lähetämme viestejä useille vastaanottajille, laitamme kopiokenttään heidät, joilta ei vaadita vastausta.
- Sovimme, miten yhteisiä sähköpostilaatikoita käytetään ja huolehdimme, että jakelulistat ovat ajantasalla.

Yhteinen tieto saataville

- Sovimme, miten ja minne koostamme tiedot, työohjeet, käsikirjat ja muut asiat sekä linkit päivittyviin asioihin.
- Sovimme, mitä tietoa tallennetaan minne, missä muodossa ja käyttäme yhtenäistä kansiorakennetta virtuaalisissa työtiloissa.
- Rakennamme yhteiset tiedostopohjat kaikkien työtä helpottamaan ja muokkaamme niitä yhdessä paremmiksi.
- Käytämme aina organisaation yhteisiä tiedostopohjia, jotka on tarkoitettu kyseiseen tilanteeseen tai asiaan.

Kirjaamme tähän omat sääntömme:

Tietotulvaa hallitaan yhdessä

- Mietimme ja tarkistamme ensin, mikä on sovittu oikea kanava viestiä.
- Perustamme esim. keskustelufoorumin ja käytämme sitä yhteiselle asialle/projektille/ryhmälle.
- Päätämme kuka/ketkä/miten keräävät ja tiivistävät olennaiset asiat, jotta tiedon määrä pysyy sopivana.
- Otamme tiedonkulun ongelmat puheeksi esimiehen/johdon kanssa, jottei epätietoisuus kuormita.

Tietotulvaan hukkuu!

- Keskustelemme, miten voisimme helpottaa tilannetta yhdessä, jos viestejä tai ennakoimattomia asioita on liikaa.
- Vähennämme kaikkien tietotulvaa osittamalla projektityötä, jakamalla työtä ja selkiyttämällä vastuut.
- Varaamme aikaa eri tehtävien hoitamiseen ja omaksumiseen.
- Lopetamme kokoukset 15 min etuajassa, jotta ehdimme sisäistä asioita, tallentaa materiaalit ja varata jatkotyöstöajan kalenteriin.
- Varaamme kalenteriin riittävästi aikaa seurata viestintäkanavia ja lukea sähköpostit.

Työterveyslaitos

www.ttl.fi/aivotyo-tietopankki

Satasairaala

Erikoistunut sinuun.